

ת"פ 27033/10/14 - מדינת ישראל נגד יוסף אוראל

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 27033-10-14 מדינת ישראל נ' אוראל(אסיר)

בפני כבוד השופט ניר מישורי לב טוב

המאשימה

מדינת ישראל

נגד

הנאשם

יוסף אוראל (אסיר)

נוכחים:

מטעם המאשימה עו"ד מאיה השילוני

מטעם הנאשם בעצמו וע"י עו"ד רימונה שלג בהעברה מעו"ד דנה שביט

הכרעת דין

רקע :

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירת הפרת הוראה חוקית בהתאם להוראות סעיף 287(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

בעובדות כתב האישום נטען כי בתאריך 3/9/14 בבית משפט שלום טבריה, כבוד סגן הנשיא השופט פורת במ.ת. 6603-9-14 הורה בית המשפט כי הנאשם ישהה במעצר בית לילי בביתו בשכונת רווקיה בטבריה מהשעה 19:00 ועד 05:30 (להלן: "ההוראה החוקית"). בתאריך 19/10/14 סמוך לשעה 20:15 הפר הנאשם את ההוראה החוקית אשר ניתנה כשורה מאת

בית המשפט באופן ששהה מחוץ למקום מעצר הבית ברכב יחד עם אחר ברחוב גוש עציון.

3. בתאריך 27/10/14 הצהירה ב"כ הנאשם כי הנאשם כופר בעובדות כתב האישום, יש לפסול כל ראיה שהתקבלה שכן העיכוב אינו חוקי, ההגנה תטען להגנה מן הצדק וכי דין של הראיות להיפסל כתוצאה מעיכוב זה. ההגנה הסכימה להגשתו של חומר החקירה הרלוונטי לאישום זה, עתרה להגשת סיכומים בכתב וביקשה לקבוע התיק לשמיעת ראיות.

4. בתאריך 17/2/15 נשמעו ראיות הצדדים באופן שהוגשו בהסכמה ראיות מתוך תיק החקירה תוך השמעת מספר הסתייגויות מצד ההגנה במהלך הגשתם (ר' פירוט בהמשך). במסגרת פרשת ההגנה יותר הנאשם על זכותו להעיד.

4. במסגרת ההסכמה הדיונית אליה הגיעו הצדדים הוגשו המוצגים הבאים בהסכמה: דו"ח פעולה שערך השוטר רס"ר אביטבול אושרי- ת/1, עדות הנאשם במשטרה מיום 19/10/14 - ת/2, פרוטוקול בית משפט השלום טבריה בתיק מ"ת 6603-09-14 מדינת ישראל נגד אמוס ואח' מיום 3/9/14 - ת/3, טופס ידוע חשוד בדבר זכויותיו בטרם חקירה - ת/4, סיכום טיעונים ופסיקה בנושא זכות ההיוועצות - נ/1, אסמכתא לכליאת בגיר - דו"ח קצין ממונה.

5. בסיום שמיעת ראיות הצדדים (הגשת הראיות בהסכמה) סיכמו הצדדים בעל פה טענותיהם תוך שאפשרתי למאשימה לבקשתה להגיש הפניות נוספות לפסיקה וכן אפשרתי לב"כ הנאשם להגיש פסיקה מטעמה בהתייחסות לפסיקת המאשימה. ביום 23/2/15 הוגשה לעיון בית המשפט הפנייה לפסיקה מאת המאשימה. ביום 5/3/15 הוגשה ע"י ב"כ הנאשם הפנייה לפסיקה מטעמה כאמור בהחלטתי מיום 17/2/15 והשלמת טיעונים ללא שניתנה רשות בית המשפט לכך.

סיכומי המאשימה :

המאשימה טוענת כי הוכיחה מעל לכל ספק סביר את העובדות הנטענות בכתב האישום וזאת מהטעמים כדלקמן :

1. הודעת הנאשם ת/2 נגבתה תוך שמירה על הזכויות הניתנות לחשוד, נמסר לנאשם על זכותו להיוועץ בעו"ד ועל זכות השתיקה, הנאשם ענה כי מודע לזכויותיו, ולכן אין לקבל הטענה.

2. לא בכדי בחר הנאשם שלא להעיד מטעמו ולמסור גרסתו בדבר פגיעה כלשהי בזכות ההיוועצות כפי שמצוינת בגוף חקירתו ולא העלה כל טענה בעניין הזכויות שיועד בגין כפי שמופיעות בחקירתו ואינו יכול להלין על כך.

3. די בדו"ח הפעולה ת/1 ובפרוטוקול ת/3 כדי לבסס את העובדות הנטענות בכתב האישום.

4. באשר לטענות ההגנה בדבר חוקיות החיפוש, תפנה המאשימה לסעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה, התשמ"ב - 1982, (להלן: "חוק החזקת תעודת זהות והצגתה") הקובע כי תושב שמלאו לו 16 שנים חייב לשאת עמו תמיד תעודת זהות ולהציגה בפני קצין משטרה בכיר, ראש רשות מקומית, שוטר או חייל במילוי תפקידם שידרשו זאת ממנו. לצד סעיף זה קיים סעיף 69 לחוק סדר דין פלילי, (סמכויות אכיפה- מעצרים) , (להלן: "חוק המעצרים") שקובע כי הוקנתה בחיקוק סמכות לחפש במקום, בכלי או על גופו של אדם או הסמכות לדרוש מאדם הצגת מסמכים, רשאי בעל הסמכות לעכב אדם או כלי רכב כדי לאפשר את החיפוש או עיון במסמכים וכן רשאי הוא לדרוש מאדם למסור את שמו או מענו.

5. טענתה של התביעה הינה כי לשון החוק ברורה וכי סמכות העיכוב לפי סעיף 69 אינה נעוצה בקיומו של חשד שנעברה עבירה או שעומדים לעבור עבירה, וסמכות העיכוב במקרה דנן אינה סמכות עזר ליישום סמכות חיפוש או הצגת מסמכים. לצורך כך תפנה המאשימה לספרו של י.קדמי, סדר הדין בפלילים, פרק א' 2008 עמ' 15 ו-16. על כן מציינת המאשימה כי למעשה מה שמשמע מכך לצורך הוצאה לפועל ויישום סמכות העיון במסמכים של שוטר או כל אדם אחר בעל סמכות כזו, נדרש עיכוב האדם שמציג אותה, כך הדין מאפשר לשוטר לעכב נהג לבדיקת רישיונות נהיגה באותה עת שאותו נהג מציג רישיון נהיגה לשוטר לא נדרש השוטר להודיע לו כי הוא מעוכב, ואשר העיכוב משמע ממהות הבדיקה.
6. לתמיכה בטענתה מפנה המאשימה לע"פ 1418/04 מחוזי נצרת, שם נטען בין היתר כי לא הייתה סמכות לעכב נאשם ללא עילה חוקית, בימ"ש המחוזי קבע כי סמכות העיכוב אינה קמה רק כאשר מתעורר חשד סביר לביצועה של עבירה אלא גם מכוח סעיף 9ב' לתקנות התעבורה ומכאן החובה על כל נהג להציג רישיון נהיגה לבקשת שוטר, או כשחוקקה סמכות בחוק קמה סמכות העיכוב.
7. יש לבצע במקרה זה היקש לסעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה. התביעה הפנתה לע"פ 39387-06-12 מחוזי חיפה, שם דחה בית המשפט טענת המערערים כי לא הייתה סמכות לעכב אדם כך סתם ברחוב ולבקש הצגת תעודת זהות. בית המשפט דחה טענה זו וקבע שאין לקבל הטענה לפיה אין עילה חוקית לעיכוב לצורך בקשת הצגת תעודת זהות. בספרו של פרופ' י.קדמי קיימת אבחנה בין עיכוב בשל ביצוע עבירה, אז קיימת הסמכות לבקש מאדם להתלוות לתחנת משטרה, לבין עיכוב ראשוני לבדיקת מסמכים שבמקרה זה אין צורך להודיע לנאשם כי הוא מעוכב.
8. בהתייחסה לפסיקת בית משפט השלום בקרית, ת.פ. 14037-03-19 השופטת תדמור, טענה המאשימה כי מדובר בפסיקה שאינה מנחה, בשונה לפסיקת בית המשפט המחוזי, פסיקה זו הושארה בצריך עיון בבית המשפט המחוזי בת.פ. 46367-03-12 וקיימת פסיקה הפוכה של בימ"ש עליון בע"פ 617/80, פסיקת בית המשפט המחוזי בחיפה משנת 2013 אשר הינה מנחה.
9. קבלת טענת ההגנה לפיה שוטר יוכל לדרוש הצגת תעודת זהות רק ממי שחשוד בביצוע עבירה מרוקנת מתוכן את חוק החזקת תעודת זהות והצגתה וכן את הוראת סעיף 69 לחוק המעצרים.
10. בהפנייתה בכתב לפסיקה טענה ב"כ המאשימה כי בע"פ 10049/08 נאמרה אמרת בית המשפט כאוביטר על ידי שופט יחיד בהרכב ובמקרה שבפנינו ציין הנאשם מפורשות כי מבין זכויותיו ואף חתם על טופס יידוע בדבר זכותו לייצוג ת/4.
11. המאשימה הפנתה לבג"ץ 791/13 דני בן שבת נ' מדינת ישראל - תחנת נהריה, ע"פ (נצרת) 1418-04 לוי אשר נ' מדינת ישראל, ע"פ 46367-03-12 אסתר פרידמן נ' מדינת ישראל, ע"פ 39387-06-12 רביבו ואח' נ' מדינת ישראל.

טיעוני ב"כ הנאשם :

1. תחילתו של התיק בגחמה של שוטר, שהחליט ללא כל חשד לביצוע עבירה לעצור רכב שנהג בצורה

עמוד 3

נורמטיבית לחלוטין , עצר בלי בעיה וללא התנגדות.

2. על פי חוק המעצרים אין לשוטר סמכות לעשות כן ללא חשד לביצוע עבירה.
3. פרטי הנהג לא נלקחו, השוטר לא הודיע לנאשם ולנהג כי הינם מעוכבים ואת הסיבה לעיכוב. סעיף 67 לחוק המעצרים קובע שברגע ששוטר מחליט לעצור את תנועתו של אדם, עליו להסביר לו שהוא מעוכב ולאחר מכן להסביר את סיבת העיכוב - פעולה שלא בוצעה.
4. הנאשם הסביר לשוטר כי צריך להתקשר לאימו כי אין לו תעודת זהות וכתוצאה מכך מתגלית הפרה של תנאי מעצר הבית.
5. מפנה לת.פ. 14037-03-09 מדינת ישראל נגד ניסים, בימ"ש בקריות, שם קבעה כב' השופטת תדמור כי חוק מעצרים הקנה לשוטר סמכות לפנות לאדם ולעכבו ולו לזמן קצר כדי לברר זהותו ומענו ובכלל זה לדרוש ממנו כי יציג בפניו תעודת זהות אך התנה את אותה סמכות בקיומו של חשד כי בוצעה עבירה ויודגש כי שוטר שפונה לאדם ומבקש ממנו להזדהות על ידי הצגת תעודת זהות מגביל את תנועתו ומכך יש לראות במעשה כעיכוב. הוסיפה וקבעה כב' השופטת תדמור כי אכן סעיף 2 לחוק החזקת תעודות זהות והצגתה מטיל חובה על אדם להציג תעודת זהות אך אינו מתייחס לסמכות של הרשות ובוודאי שאינו מעניק לשוטר סמכות לפנות לכל אדם על פי רצונו בהעדר כל עילה על מנת לברר את זהותו. עוד נקבע כי רשות מנהלית רשאית לפעול רק על פי הסמכות שהוקנתה לה בחוק.
6. כאשר פעולה מנהלית עלולה להביא לפגיעה בזכויות הפרט על ההסמכה להיות ברורה ומפורטת בחקיקה ראשית. עוד הפנתה למ"י 23868-01-14 בעניין משטרת ישראל נגד אברמוב בימ"ש שלום בקריות, אמנם היה מדובר במעצר ימים, יחד עם זאת קבעה כב' השופטת לאופר כי קיימת פגיעה בזכויות החשוד, היא אמרה שהיא לא מצאה כי השוטר אשר ביקש לעכב את החשוד מילא אחר חובת הזדהות, חובת ההודעה על עיכוב והעברת סיבת העיכוב ועל כן הורתה כבר בשלב מעצר ימים לשחרר את החשוד ממעצרו, עקב הפגיעה בזכויותיו.
7. ההגנה טוענת לפסילת ההודעה של הנאשם, ופסילת הראיה שנוצרה כתוצאה מאותן הפרות כלפי הנאשם, מפנה להלכת יששכרוב שקובעת כי לבימ"ש שיקול דעת בפסילת ראיות וכי על בימ"ש לראות לנגד עיניו את הצורך לאזן בין האינטרסים שונים - מחד זכותו של הנאשם להליך הוגן והאינטרס הציבורי, בכך שאנשים לא יופרעו במהלך שיגרת החיים ויעוכבו ע"י שוטרים על רקע גחמת השוטר מבלי שיש לו חשד לביצוע מעשה בלתי חוקי ומנגד הצורך להגן על שלום הציבור. ההגנה טוענת כי הגם שהפסיקה פסלה ראיות לרבות הודעות נאשמים בעבירות חמורות יותר, כולל בעבירות הריגה בגלל הפרת זכויות חשוד, על אחת כמה וכמה במקרה זה כשמדובר בעבירה יחסית קלה ובהפרה של כשעה בלבד שהינה מינורית לחלוטין. דווקא בתיקים אלה זה המקום והזמן "לחנך" את משטרת ישראל לשמור על זכויות של אנשים ולא להביא למצב שאדם יצא מביתו ולא ירגיש חופשי ויחשש שמא שוטר יפגוש אותו ויחליט לעכבו ולדרוש ממנו מסמכים ללא כל חשד לביצוע עבירה. "חינוך" זה יתרום למשטרת ישראל להילחם בפשיעה במטרה לפחות לנסות ולמגרה.
8. באשר להלכת יששכרוב אין מקום לעשות אבחנה בין הראיות ו/או התוצרים שנוצרו נוכח הפרות זכויות

הנאשם ואין כל משמעות אם הראיה שנתפסה היא סם, סכין שמהווים עבירה או עבירות כנגד שוטרים, לבין תוצר כמו במקרה הזה שהוא הפרה של הוראה חוקית. מעבר לכך, הנאשם במסגרת האזהרה עובר לחקירתו אכן נאמר לו שיש לו זכות להיוועץ עם עו"ד וגם סנגור ציבורי, יחד עם זאת אין כל רישום שהנאשם מוותר על זכותו להיוועץ עם עו"ד או ההיפך, כל הרשום הוא שאלה בגיליון 5 האם אתה מבין את זכויותיך והוא אמר שכן.

9. הפסיקה קבעה שעל ויתור בזכות ההיוועצות עם עו"ד להיעשות מדעת ומרצון. מפנה בעניין זה לע"פ 10049/08 שם קבע בית המשפט העליון כי לטעמו על גורמי החקירה מוטלת החובה לברר אם אכן החשוד מוותר על זכות ההיוועצות ועליהם לתעד את זה בהקלטות וידאו ובלית ברירה בכתב על מנת לאפשר ביקורת שיפוטית בזמן מאוחר יותר בנוגע למימוש זכויות היסוד של החשוד במהלך חקירתו. זאת שכן במהלך חקירתו במשטרה נתון החשוד בלחץ נפשי כבד בין היתר בשל ההאשמות המוטחות בו ובשל ניתוקו מסביבתו הטבעית ומשפחתו ונוכח פער כוחות מובנה בין הנחקר לחוקריו. במצב דברים זה מעייניו של החשוד אינם נתונים במלואם לזכות ההיוועצות ומשכך סבורה ההגנה כי לא ניתן לראות באי עמידתו המפורשת על זכותו להיוועץ בעו"ד משום ויתור על זכות זו.

10. מכיוון שמדובר בהפרה משמעותית קרדינלית ביותר ונוספת על כל אותן הפרות של זכויות יסוד, זכויות חוקיות ובסיסיות של אדם וחשוד, סבורה ההגנה כי יש לפסול גם את הראיה הזו, קרי ההודעה של הנאשם במשטרה.

11. באשר לטענה שהנאשם לא העיד, מציינת ב"כ הנאשם כי לכל נאשם יש זכות לבחור אם להעיד או לא, נוכח טענות ההגנה והבקשה לפסול ראיות, הרי שלטעמה של ההגנה אין כל ראיה כנגד הנאשם שיש בה כדי להרשיעו, חובת ההוכחה מוטלת על התביעה ולא על הנאשם ובנסיבות התיק הזה נוכח כל טיעוני ההגנה אין הגיון או צורך בעדותו של הנאשם.

12. סעיף 69 לחוק המעצרים מציין שהסמכות לעכב קיימת רק אם הוקנה בחיקוק הסמכות לחפש במקום, בכליו או גופו של אדם, או הסמכות לבקש מאדם מסמכים, וסעיף 66 תחת כותרת "עיקוב" קובע במפורש כי הגבלת חירותו של אדם לנוע באופן חופשי תיעשה בשל חשד שבוצעה עבירה או כדי למנוע עבירה וכאשר הגבלת החירות מסויגת מראש בזמן ובתכלית. מעבר לכך ההחלטה בע"פ 46367-03-12 בימ"ש מחוזי י-ם דן בית המשפט בסיטואציה בה ניגשו שתי השוטרת למשימה שתוכננה מראש בכל הקשור למעבר הולכי רגל, חציית הולכי רגל במעבר חצייה ולא בגחמה של שוטר בלי הנחייה או מדיניות של המשטרה, הגעת השוטרת להולכי רגל נעשתה מלכתחילה לרישום דו"ח תנועה, המקרה הזה שונה מהמקרה שבפנינו שכאמור לא היתה סיבה לעצור את הרכב.

13. ההגנה טוענת כי המדינה לא עמדה בנטל המוטל עליה להוכיח אשמתו של הנאשם מעבר לכל ספק סביר, נטען להפרות מרובות, מהותיות וקרדינליות בזכויות של אדם וחשוד, וכאמור הפסיקה הולכת ומתרבה בנושא של הצורך בהגנה על זכויות של חשודים וזכויות אדם כפי שנקבע בהלכת בן חיים ובהלכת יששכרוב.

14. ב"כ הנאשם ציינה בתגובתה בכתב להפניות המאשימה בכתב כי בבג"צ 5434/96 חורב נ'

שר התחבורה נקבע כי חירות התנועה הינה מזכויות היסוד של האדם, הן כזכות בפני עצמה והן כזו שנגזרת מזכות האדם לחירות ולכבוד ו על בית המשפט להיות שומר הסף, מגן האזרחים, ולוודא שרשויות המדינה, ובפרט המשטרה, לא יפגעו שלא לצורך בחירויות האדם.

15. בהתייחס לבג"צ 791/13 אותו הגישה המאשימה, הגם שמדובר באמרת אגב של כב'

השופט, מלצר, ביושבו בהרכב, משתמע מדבריו של כב' השופט מלצר כי קיימים סייגים במקרים פרטניים שונים לחובת ההזדהות.

16. ב"כ הנאשם מוסיפה לטיעוניה בע"פ כי לא נאמרה לנאשם זכותו להיוועץ עם סניגור ציבורי.

17. ההגנה הפנתה לת"פ 20039-09-13 מדינת ישראל נגד נידם שם נקבע מפי כב' ס. הנשיא, השופט, בני שגיא כי: "עיכובו של אדם נכנס תחת אותה קטגוריה של "הגבלת חירות", ועל כן, הציב המחוקק שלושה תנאים בסיסיים לעיכוב-.

קיומו של חשד סביר כי האדם עבר עבירה או כי הוא עומד לעבור עבירה; העיכוב מותנה בקיומה של תכלית (בירור זהות, בירור מען, חקירה, או מסירת מסמכים), העיכוב מתבטל בזמן סביר בנסיבות המקרה, אך לא יותר מ-3 שעות, אותן יכול להאריך קצין ממונה ב - 3 שעות נוספות מנימוקים שיירשמו). בית המשפט קבע כי לא היה בהתנהגות הנאשם כדי לעורר חשד סביר לביצוע עבירת גניבת אופניים. כמו כן נקבע כי ראיתו של חשד סביר ככזה היכול לקום לאחר עיכוב לא חוקי, בעייתית ביותר ויש בה כדי לשדר מסר שגוי למשטרה לפיו ניתן לעכב אדם גם ללא חשד סביר, ולנסות לגבשו "תוך כדי" תשאול האדם המעוכב.

במקרה הנ"ל זיכה כב' השופט, בני שגיא, את הנאשם מביצוע עבירת גניבת אופניים

נוכח היעדר חשד סביר לבצוע עבירה, היעדר הצדקה חוקית לעיכוב הנאשם וכן בשל

קביעתו כי חשד סביר שהתגבש לאחר ובעקבות עיכוב בלתי חוקי אינו יכול לרפא את

הפגם שנפל קודם לכן.

18. ההגנה הפנתה לת"פ 42828-04-12 בעניין מדינת ישראל נגד אדרי, במסגרתו

זיכתה כב' השופטת, ליאורה פרנקל שיפמן, את הנאשם מהעבירה שיוחסה לו בכתב

האישום (החזקת סכין) וזאת הן בשל עיכוב בלתי חוקי שבוצע ע"י השוטרים (לא נאמר

לנאשם שהוא מעוכב וכן לא נאמרה לו סיבת העיכוב) והן בשל העובדה כי תוחקר בשטח

ללא יידוע בדבר זכויותיו. נקבע כי הנזק שיגרם לציבור מאי מיצוי הדין עם נאשם

שהחזיק סכין, נמוך בהשוואה לתועלת האפשרית בציון הנהלים שעל המשטרה לנקוט

בעת עיכוב ותחקור בשטח וכן נמוך בהשוואה לכד שעל המשטרה לבצע את פעולת

העיכוב כדיו ועל פי חוק.

ראיות הצדדים :

פרשת התביעה :

א. מדו"ח הפעולה ת/1 שהוגש בהסכמת הצדדים עולה כי השוטר רס"ר אביטבול אושרי (להלן: "השוטר אביטבול"), בעת שסייר בניידת יס"מ הבחין ביום 19/10/14 שעה 20:17 ברכב מאזדה לבן בנסיעה (להלן: "הרכב"). בשלב זה אותתו השוטרים לרכב לעצור בצד הדרך לצורך בדיקה שגרתית של תעודות זהות. הרכב נעצר, השוטר אביטבול ניגש למושב שליד הנהג, הבחין בנאשם ביקש מהנאשם להזדהות והנאשם השיב כי אינו יודע את מספר תעודת הזהות שלו ואינו מחזיק בתעודת הזהות. השוטר אביטבול הסביר לנאשם כי חובתו להזדהות בכל צורה שהיא והנאשם מסר כי עליו לחייג לאימו לצורך בירור מספר תעודת הזהות. השוטר חייג לאימו של הנאשם, הזדהה כאיש משטרה והיא מסרה לידיו מספר תעודת הזהות של הנאשם. השוטר אביטבול בדק פרטי הנאשם במסוף, הובהר כי הנאשם מצוי במעצר בית. בשלב זה הודיע השוטר אביטבול לנאשם כי הינו מעוכב בחשד לביצוע הפרת הוראה חוקית ועיכבו לתחנת המשטרה, שם הועבר לטיפול החוקרת.

ב. בניגוד להצהרת ב"כ הנאשם כי הראיות הרלוונטיות בתיק זה יוגשו בהסכמה, התנגדה תחילה ב"כ הנאשם להגשת ת/2 - עדות הנאשם במשטרה. בהחלטת קבעתי כי החלטה בגין קבלת ההודעה כראיה במשפט תינתן במסגרת העדת גובה האימרה. עוד הובהר לב"כ הנאשם כי דינה של הטענה בגין אי קבילות הודעת הנאשם בחקירתו ומשקלה יידון במסגרת הכרעת הדין. ב"כ הנאשם הודיעה כי אין להגנה התנגדות כי ביהמ"ש יעיין בהודעת הנאשם במשטרה, לצורך בחינת טענת ההגנה בדבר אי קבילותה והצורך בפסילתה בהתאם להלכת יששכרוב, ולשם ייעול הדיון הוסכם על הגשתה תוך שההגנה מצהירה כי תעמוד על בקשתה כי דינה של הראיה להיפסל.

הודעת הנאשם ת/2 הינה חקירתו באזהרה ביום 19/10/14 שעה 20:54 בידי החוקרת סיון סלומון בתחנת משטרת טבריה.

לאור טיעוני הצדדים אתעכב על מספר פרטים בהודעה ת/2 מעבר לדברי הנאשם בגוף ההודעה.

הנאשם הוזהר כי הינו חשוד בביצוע עבירת הפרת הוראה חוקית תוך פירוט ההוראה החוקית ונסיבות תפיסתו, הועמד על זכותו להיוועץ בעורך דין לפני חקירתו, בכפוף למגבלות הקבועות בחוק וזכותו להיוועץ בסניגור ציבורי אם הינו זכאי לכך על פי חוק.

הנאשם אישר בחתימתו כי קרא את הנ"ל והבין את החשד נגדו ואת תוכן האזהרה, נשאל האם מבין על מה נחקר והשיב בחיוב, נשאל האם מבין את זכויותיו והשיב שוב בחיוב.

לגופן של הטענות משיב הנאשם כי היה אצל חבר עם הכלב, הלך לעשות סיבוב עם הכלב, כאשר יצא מהבלוק של החבר עם הכלב ראה שני שוטרים של היס"מ, לא היה בטוח מה השעה שכן היה חשוך, שיער כי השעה לאחר שבע (השעה בה היה אמור לשוב לביתו - נ.מ.ל), קרא לחבר שיתפוס את כלבו, ראה חבר אחר עם רכב וביקשו להסיעו לביתו, השוטרים עצרו את הרכב, שאלו אותו לפרטיו, גילו כי אמור לשהות במעצר בית והביאו אותו לתחנה. הנאשם נשאל מדוע לא יצא קודם לכן לטיול עם הכלב והוא השיב כי לא צפה שהשוטרים יעברו במקרה במקום ויראו אותו. עוד הודה כי חיכה בבית החבר כדי "שהמצב ירגע" וכאשר יצא עם החבר ברכבו נמצא על ידי השוטרים. הוא הלך לבית החבר "ליתר בטחון" אך לא ידע מה השעה והוסיף כי מצטער.

הוגשה בהסכמה לעיון בית המשפט ההוראה החוקית אותה הפר הנאשם ת/3. מפרוטוקול הדיון מיום 3/9/14 בתיק מ"ת 6603-09-14 עולה כי הנאשם שוחרר בתנאים מגבילים לרבות מעצר בית חלקי בין השעות 19:00 עד 05:30 בבוקר.

ב"כ המאשימה ביקשה להגיש טופס ידוע חשוד בגין זכויותיו - בטרם חקירה (ת/4). ב"כ הנאשם התנגדה להגשתו של המסמך שכן לא צולם בעת צילום החומר וכי מדובר בטופס סטנדרטי של משטרת ישראל שלא ברור באיזה שלב של החקירה נערך. לאחר הפסקה קצרה, ולאחר שעינה ב"כ הנאשם בשני מסמכים מתיק החקירה שלא ידעה לדבריה על קיומם, הצהירה ב"כ הנאשם כי לשם יעול הדיון לא תעמוד ההגנה על הזמנת העדה וההגנה תטען לעניין טיעונים משפטיים.

מטופס ידוע חשוד בגין זכויותיו - בטרם חקירה - ת/4 עולה כי הנאשם אישר בחתימת ידו קבלת מסמך זה שכותרתו כאמור לעיל ותוכנו: "זכותך לא לומר דבר, דברך יתועדו ועשויים לשמש כראיה בבית משפט, ואולם דע כי בית משפט יוכל להביא בחשבון את שתיקתך. זכותך להיוועץ בעורך דין לפני חקירתך, בכפוף למגבלות הקבועות בחוק וזכותך להיוועץ בסניגור ציבורי אם אתה זכאי לכך על פי חוק."

מטעם ההגנה הוגש נ/1 - ציטוט מדברי כב' השופט דנציגר בע"פ 10049/08 כי על גורמי החקירה מוטלת החובה לברר מיוזמתם אם מוותר החשוד על זכות ההיוועצות ולתעד הוויתור על מנת לאפשר ביקורת שיפוטית בנוגע למימוש זכות יסוד זו במהלך החקירה

כמו כן הגישה ההגנה מסמך נ/2 - אסמכתא לכליאת בגיר - דו"ח קצין ממונה ממנו עולה כי החשוד מסר בפני הקצין הממונה שי רונן כי "מצטער שזה יצא ככה, לא התכוונתי להפר את תנאי מעצר בית" והחלטת הקצין הממונה לעצור החשוד בשל סיכון לביטחון הציבור.

דין והכרעה :

במסגרת הכרעת הדין עולות מספר סוגיות, משפטיות בעיקרן, הדרושות הכרעה :

א. האם הועמד הנאשם כדין על זכות ההיוועצות בעו"ד מטעם הסניגוריה הציבורית בטרם מסירת גרסתו במסגרת עדותו ת/2 ובאם התשובה על כך שלילית - מהם השלכות התנהלות זו מצד המשטרה במקרה זה.

ב. האם קמה לשוטר בחוק הזכות לדרוש הצגת תעודת זהות ולעכב החשוד וזאת ללא קיומו של חשד סביר כי בוצעה עבירה או עומדים לבצע עבירה ?

במידה והתשובה על כך שלילית - מהי הנפקות המשפטית לפעולת השוטר שלא בסמכות ?

ג. באם קמה לשוטר בחוק הזכות לדרוש הצגת תעודת זהות ולעכב החשוד האם עליו להודיע לאזרח ממנו נדרשת הצגת התעודה כי הינו מעוכב ואת סיבת העיכוב ?

באם ההכרעה בסוגיה זו הינה כי על השוטר להודיע על העיכוב וסיבת העיכוב , מהן ההשלכות הראייתיות של התנהלות זו מצד המשטרה בתיק זה ?

ד. הערכת המצב הראייתי בתיק לאחר הכרעה בסוגיות א' , ב' ו - ג' ובחינה האם הוכחה המאשימה כי הנאשם עבר העבירה המיוחסת לו מעבר לכל ספק סביר.

להלן דין והכרעה בסוגיות השונות שבמחלוקת :

א. **האם הועמד הנאשם כדין על זכות ההיוועצות בעו"ד מטעם הסניגוריה הציבורית בטרם מסירת גרסתו במסגרת עדותו ת/2 ובאם התשובה על כך שלילית - מהם השלכות התנהלות זו מצד המשטרה במקרה זה.**

לאחר בחינת ראיות הצדדים אשר הוגשו בהסכמה בהסתייגויות ההגנה בנקודות מסויימות ושמיעת טיעוני הצדדים בסוגייה זו באתי כדי מסקנה כי המשטרה העמידה הנאשם על זכות ההיוועצות בעורך דין לרבות בסניגור ציבורי בהתאם להלכת ע"פ 5121/98 - טור' רפאל יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי ואח', (04/05/2006) וזאת מהטעמים הבאים :

1. במסגרת האזהרה שקדמה לחקירת הנאשם במשטרה ת/2 צויינו במפורש המילים הבאות :

"זכותך להיוועץ בעורך דין לפני חקירתך, בכפוף למגבלות הקבועות בחוק וזכותך להיוועץ בסניגור ציבורי אם אתה זכאי לכך על פי חוק".

עוד נרשם :

"לאחר שקראתי בפני הנ"ל את הכתוב לעיל, הוא/היא אישר/ה בחתימתו/ה כי הבין/ה

את החשד נגדו/ה ואת תוכן האזהרה"

לאחר דברים אלו מופיעה חתימתו של הנאשם.

2. בפתח החקירה נשאל הנאשם האם מבין על מה נחקר והשיב בחיוב. לאחר מכן נשאל הנאשם האם מבין את זכויותיו והשיב: "כן".

3. החוקרת סלומון לא הסתפקה בנוסח האזהרה, חתימת הנאשם ותשובתו כי הבין זכויותיו והציגה לחתימת הנאשם טופס ידוע חשוד בדבר זכויותיו בטרם חקירה ת/4, במסגרתו הודע לובין ביתר על זכותו להיוועץ בעורך דין לפני חקירתו בכפוף למגבלות הקבועות בחוק וזכותו להיוועץ בסניגור ציבורי אם זכאי לכך על פי חוק.

4. אין בידי לקבל הטענה העובדתית הנתענת על ידי ההגנה כי הנאשם לא ויתר באופן מודע ומפורש על זכותו להיוועץ בסניגור פרטי ואת הטענה הכללית כי הסיטואציה בה נתון חשוד שמוטחות בו חשדות הינה סיטואציה מלחיצה, קיים חוסר שוויון ביחסי הכוחות בין הצדדים ומעייניו של החשוד אינם נתונים לזכויותיו.

5. הגם שנוטה אני להסכים כי אכן במקרים רבים משקף מצג הדברים אותו הציגה ההגנה את שלב חקירתו של חשוד באזהרה הרי שבמקרה דנן אין לטיעונים אלו אחיזה כלשהי בראיות שהוגשו בפני. מההודעה ת/2 לא עולה כי הנאשם היה מצוי בלחץ, כך גם לא עולה הדבר מדו"ח השוטר אביטבול ת/1, הנאשם בחר שלא להעיד מטעמו ומכאן כי לא הוכיח שמא היה נתון במצב של לחץ או בלבול שמנעו ממנו להבין את שנאמר לו.

6. מהאמור לעיל בת/2 ות/4 עולה כי הנאשם הועמד על זכותו להיוועץ בטרם חקירתו באזהרה בעורך דין לרבות בסניגור ציבורי וזאת ב"רחל בתך הקטנה", הנאשם אישר בחתימתו כי הבין זכותו זו. אכן, בפסק דינו של כב' השופט דנציגר בע"פ 10049/08 ראתב אבו עזא נ' מדינת ישראל, טרם פורסם (23/8/12) קבע כב' השופט דנציגר כי קיימת חובה על המשטרה לתעד באופן יזום, מפורש ולא משתמע את ויתור החשוד על זכותו להיוועץ בעורך דין טרם חקירתו. כב' המשנה לנשיא נאור (כתוארה אז) וכב' השופט ג'ובראן לא נדרשו לסוגייה כבדת המשקל במסגרת פסיקתם ומכאן שלא ניתן לומר כי הלכה מחייבת יצאה בנושא תחת ידו של בית המשפט העליון וממילא קובע אני כי בנסיבות המקרה שבפני ויתר הנאשם באופן מודע על זכות ההיוועצות עליה הועמד כדין.

7. לאור קביעתי לעיל כי החשוד יודע בגין זכותו להיוועץ בעורך דין מטעמו או בסניגור ציבורי טרם חקירתו לא מצאתי מקום לפסול הודאת הנאשם בחקירתו ת/2 מכלל דוקטרינת הפסילה הפסיקתית אשר עוגנה בהלכת יששכרוב.

ב. האם קמה לשוטר בחוק הזכות לדרוש הצגת תעודת זהות ולעכב החשוד וזאת ללא קיומו של חשד סביר כי בוצעה עבירה או עומדים לבצע עבירה ?

במידה והתשובה על כך שלילית - מהי הנפקות המשפטית לפעולת השוטר שלא בסמכות ?

סוגיה זו הינה הסוגייה המרכזית אשר דרושה הכרעה במסגרת המקרה שבפני והצדדים אף מיקדו חלק נכבד מטענותיהם בסוגייה זו.

המסגרת הנורמטיבית - הוראות חוק רלוונטיות:

פניית שוטר לאזרח לצורך הצגת תעודה מזהה מעוגנת בשני דברי החקיקה כדלקמן :

סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה קובע כי

"תושב שמלאו לו 16 שנים חייב לשאת עמו תמיד תעודת זהות ולהציגה בפני קצין משטרה בכיר, ראש רשות מקומית, שוטר או חייל במילוי תפקידם, כשידרשו זאת ממנו."

עיון בדברי ההסבר לחוק אשר החליף את הוראת תקנות לשעת חירום (החזקת תעודת זהות והצגתה) , תשל"א - 1971 מעלה כי הרקע לחקיקת החוק הינו למעשה הצורך להאריך תוקף התקנות אשר הוארכו מעת לעת בשל כך "מאחר שהנסיבות בגינן הותקנו התקנות לא השתנו, מוצע להאריך את תוקפן בשלוש שנים נוספות..."

על מנת להתחקות אחר כוונת המחוקק נמצא כי במסגרת דברי ההסבר לחוק להארכת תוקף תקנות שעת חירום (החזקת תעודת זהות והצגתה), תשט"ז - 1956 נאמר כי :

"ביום ל' בניסן תשט"ז (11 באפריל 1956) התקין שר הפנים תקנות שעת חירום (החזקת תעודת זהות והצגתה), תשט"ז - 1956, שמטרתן לאפשר בקורת מהירה ויעילה של זהות בני אדם, מטעמים שבבטחון המדינה... מאחר שהצורך בתקנות בעינו עומד מציעה הממשלה להאריך את תקפן עד סוף שנה זו."

סעיף 67 לחוק המעצרים מעגן הזכות המוקנית לשוטר לעכב חשוד במקום :

"(א) היה לשוטר יסוד סביר לחשד כי אדם עבר עבירה, או כי הוא עומד לעבור עבירה העלולה לסכן את שלומו או בטחונו של אדם, או את שלום הציבור או את בטחון המדינה, רשאי הוא לעכבו כדי לברר את זהותו ומענו או כדי לחקור אותו ולמסור לו מסמכים, במקום הימצאו."

(ב) שוטר רשאי לדרוש מאדם להילוות עמו לתחנת המשטרה או לזמנו לתחנת המשטרה למועד אחר שיקבע, אם נתקיימו שניים אלה:

(1) יש יסוד סביר לחשד שהוא עבר עבירה או יש הסתברות גבוהה שהוא עומד לעבור עבירה כאמור בסעיף קטן (א);

(2) הזיהוי היה בלתי מספיק, או לא ניתן לחקור אותו במקום הימצאו."

סעיף 69 לחוק המעצרים מעגן סמכות שוטר לעכב אזרח לצורך חיפוש ובדיקת מסמכים :

"הוקנתה בחיקוק הסמכות לחפש במקום, בכליו או על גופו של אדם, או הסמכות לדרוש מאדם הצגת מסמכים, רשאי בעל הסמכות לעכב אדם או כלי רכב כדי לאפשר את החיפוש או העיון במסמכים, וכן רשאי הוא לדרוש מהאדם למסור את שמו ומענו."

המסגרת הנורמטיבית - פסיקה נהגת.

ב"כ הצדדים הפנו, כל צד מטעמו, לפסיקה רלוונטית לצורך הכרעה בסוגייה האם רשאי שוטר לדרוש הצגת תעודת זהות מאזרח ובכך לעכבו בלא שמתגלה חשד סביר לביצוע עבירה או לכוונה לבצע עבירה כאמור בהוראות סעיף 67 לחוק המעצרים.

להלן סקירה קצרה של הפסיקה הרלוונטית לצורך הכרעה בסוגייה זו:

בית המשפט העליון נתן דעתו באופן מפורש לסוגייה זו בע"פ 617/80 - יצחק למברטו נ' מדינת ישראל, פד לה(2), 313 (08/01/1981), (להלן: "הלכת למברטו").

מתיאור עובדות המקרה עולה כי נצפה על ידי "חוליית שוטרים בלבוש אזרחי, והללו ביקשו מן המערער ועמיתו, כי יזדהו בפניהם. אחד השוטרים הזדהה בתחילה על-פי תעודתו בפני המערער וביקש את תעודת הזהות. המערער דחף את השוטר והחל לברוח מן המקום. התפתח מרדף, ובמסגרתו הוקף המערער בחצר בית ברחוב ברטנורא על-ידי שני שוטרים, ואחד מן השניים תפס את המערער. אותה שעה שלף המערער אקדח, ולפי קביעתו של בית-משפט קמא, כיוון את האקדח אל גופו של השוטר"

בית המשפט העליון דחה טענתו של הסיניגור כי פנייתם של השוטרים היתה משוללת סמכות בקובעו כי :

"סיניגורו המלומד של המערער, עו"ד דוד יפתח, טען בפנינו, כי לא היה מקום להרשעת מרשו בעבירה על סעיף 428, כי פנייתם של השוטרים אליו היתה מעיקרה ללא סמכות בדין, ומכאן כי המערער היה רשאי להסתלק מן המקום בלי לענות לשאלות השוטרים ואף להתנגד לדרישותיהם.

לא ראינו לקבל טענה זו. לפי החוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (החזקת תעודת זהות והצגתה), תשל"א-1971, תושב שמלאו לו 16 שנה חייב לקבל מפקיד הרישום תעודת זהות, לשאת אותה עמו ולהציגה, בין היתר, בפני שוטר במילוי תפקידו, כאשר הוא נדרש לכך על-ידי. סירוב להציג את התעודה הוא בגדר עבירה על החוק הנ"ל. סעיף 4 לתוספת לחוק אמנם קובע, כי לא יועמד אדם לדין על אי-הצגת תעודת זהות, אם תוך 48 שעות לאחד שנדרש לכך הוצגה לפני מי שדרש את הצגתה או לפני שוטר בתחנת משטרה, ונקבעה זהותו של האדם על-פיה, אולם אך מובן הוא כי ההסדר המתואר אינו שולל מן השוטר הפועל במילוי תפקידו את הסמכות לדרוש את הצגת התעודה. אם לא הוצגה התעודה, ואם האדם, אשר ממנו נדרשה הצגת התעודה, פותח במקום זאת בריצה, שתחילתה בדחיפת השוטר, יש בכך לכאורה משום הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, והשוטר רשאי לפעול לפי האמור בסעיפים 2 או 4 (3) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969.

לאור הוראותיו של החוק הנ"ל מתשל"א, רשאי היה כל שוטר במילוי תפקידו לדרוש הצגתה של תעודת זהות מכל אדם, אף בלי שנתעורר בלבו לפני כן חשד, שבוצעה עבירה, ובעקבות התנהגות כגון זו של המערער אחרי העלאת הדרישה על-ידי השוטרים, כאשר ללא מענה והסבר דחף את השוטר ונמלט מן המקום, רשאי היה השוטר לעצרו... "

הנה כי כן, הוראת הסעיף בתקנות לשעת חירום (החזקת תעודת זהות והצגתה), תשל"א-1971 אשר הוארכו מעת לעת עד חקיקת חוק החזקת תעוד זהות והצגתה והוראת סעיף 2 לחוק זה זהות הן באשר לחובת אדם מעל גיל 16 לשאת תעודת זהות ולהציגה בכל עת על פי דרישת שוטר.

לציון כי על פי סעיף 2 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט - 1969 אשר היה בתוקף בעת מתן פסק הדין בע"פ 617/80 לעיל "היה לשוטר יסוד סביר להניח שאדם עבר עבירה, רשאי הוא לדרוש ממנו שימסור לו שמו ומענו ורשאי שילווא אליו לתחנת משטרה". מכאן כי החלטת בית המשפט העליון ניתנה על מצע חוקי זהה למדי לזה הקיים כיום באספקט החקיקה הקונקרטית הנוהגת, הגם שטרם חקיקת חוקי היסוד ופסיקות בית המשפט השונות הדנות בנפקותה של הפרת זכויות החשוד השונות.

בית המשפט העליון קבע במסגרת בג"ץ 791/13 דני בן שבת נ' מדינת ישראל - תחנת נהריה (10/2/13) (להלן: "בג"ץ בן שבת") מפי כב' השופט מלצר כי דין העתירה להידחות תוך שהינו מציין כי -

"3. ראוי להוסיף כי העותר איננו מודע, כנראה, לכך שבהתאם לסעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה, תשמ"ג-1982: "תושב שמלאו לו 16 שנים חייב לשאת עמו תמיד תעודת זהות ולהציגה בפני קצין משטרה בכיר, ראש רשות מקומית, שוטר או חייל במילוי תפקידם, כשדרשו זאת ממנו". יחד עם זאת אין צורך לפרט פה את מלוא היקפה של חובת ההזדהות ואת סייגיה במקרים פרטניים שונים, שכן העתירה מתיימרת לתקוף דווקא את הנוהל בו מדובר."

בע"פ (נצרת) 1418/04 לוי אשר נ' מדינת ישראל, טרם פורסם (8/11/05) (להלן: "פרשת לוי") דן בית המשפט

בחוקיות דרישת השוטר מהחשוד להציג בפניו רשיונות נהיגה וזאת בשעה שלא קם חשד סביר לביצוע עבירה. בית המשפט המחוזי קובע בפסק דינו :

"מקובלת עליו עמדתה של המשיבה לפיה סמכות העיכוב קמה לא רק כאשר קיים חשד סביר לביצועה של עבירה אלא גם מכוח סעיף 9(ב) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 בשילוב עם סעיף 69 לחוק סדר הדין הפלילי(סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 אשר על פיהם מוטלת חובה על כל נהג רכב להציג רשיון או תעודה אחרת לדרישת השוטר, וכאשר הוקנתה בחיקוק סמכות לדרוש מאדם הצגת מסמכים, רשאי בעל הסמכות לעכב אדם או כלי רכב על מנת לאפשר חיפוש או עיון במסמכים. הצגת המסמכים בסיטואציה זו נועדה, בין היתר, לאפשר לשוטר לבחון אם נעברה עבירה, כגון נהיגה ללא רשיון או ללא ביטוח. במקרה זה אין חובה על השוטר להודיע לנהג כי הוא מעוכב, מאחר והעיכוב משתמע ממהות הבדיקה. הדברים נכונים במיוחד במקרה שלנו בו השוטרים לבשו מדי משטרה וניצבו ליד ניידת המשטרה. על כן, כל עוד השוטרים לא הודיעו למערער כי הוא משוחרר, מוטלת הייתה עליו חובה לציית להוראות השוטרים ולחכות במקום עד אשר יסיימו את הבדיקה. בעניין זה טען המערער כי הוא יצא ידי חובה כאשר הצמיד את הרשיונות לחלון הרכב הסגור, מכיוון שלא נדרש למסור את הרשיונות אלא רק להציגם. טענה זו אינה מתקבלת על הדעת, משוללת כל יסוד הגיוני ואף מרוקנת מתוכן את מטרת הוראות החוק הנ"ל, לאור זאת דינה להידחות."

בע"פ 46367-03-12 (מחוזי י"ם) אסתר פרידמן נ' מדינת ישראל, טרם פורסם (4/11/2012) (להלן : "פרשת פרידמן") דן בית המשפט במקרה בו שתי שוטרות תנועה הוצבו באחד מרחובות ירושלים לצורך אכיפת חוקי תנועה כלפי הולכי רגל, השוטרות הבחינו במערערת חוצה מעבר חציה באור אדום, ביקשו ממנה תעודת זהות לצורך רישום דו"ח אך המערערת סירבה והמשיכה בסירובה להזדהות גם לאחר הגעת שוטרים נוספים.

בית המשפט המחוזי קבע כי -

"במקרה שלפנינו, סמכותן של השוטרות לדרוש כי המערערת תציג להן את תעודת הזהות שלה, וחובתה של המערערת להיענות לדרישה זו נבעה, לכל הפחות, מהוראת סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה, התשמ"ג-1982 הקובע, כי "תושב שמלאו לו 16 שנים חייב לשאת עמו תמיד תעודת זהות ולהציגה בפני קצין משטרה בכיר, ראש רשות מקומית, שוטר או חייל במילוי תפקידם, כשדרשו זאת ממנו."

יצוין, כי בפסק דינו של בית משפט העליון בע"פ 617/80 למברטו נ. מדינת ישראל פ"ד לה(2), 313 (1981) נקבע ביחס להוראת החוק שקדמה להוראת סעיף 2, כי שוטר מוסמך לדרוש הצגת תעודת זהות מכל אדם, אף מבלי שנתעורר בלבו של השוטר חשד כי האדם ביצע עבירה."

עם זאת מודע בית המשפט כי דעה שונה נשמעה לאחרונה בבית משפט השלום :

"הכרעת הדין של בית משפט השלום בקריות בת.פ. 14037-03-09 מדינת ישראל נ. יצחק ניסים (כב' השופט טל תדמור-זמיר) הובעה דעה, כי חוקי היסוד שינו את המצב המשפטי שהיה קיים בעת שניתן פסק דינו של בית המשפט העליון, ועל כן כיום מוסמך שוטר לדרוש מאדם כי יציג בפניו תעודת זהות, רק אם אצל השוטר התעורר חשד כי האדם ביצע עבירה. יובהר, כי שאלה זו אינה עומדת להכרעה

לפנינו, הואיל ואין חולק על כך שהשטרות פנו אל המערער וביקשו כי תציג בפניהן תעודת זהות, לאחר שהבחינו כי המערער עברה עבירת תנועה, עת חצתה מעבר-חציה באור אדום."

מכל מקום, דנה פסיקה זו במצב עובדתי בו בוצעה לנגד עיני השטר עבירה פלילית ומכאן שאינו נדרש להיכנס בגדר סעיף 69 לחוק המעצרים.

בע"פ 39387-06-12 (מחוזי חיפה) רביבו ואח' נ' מדינת ישראל, טרם פורסם (3/1/13) (להלן: "פרשת רביבו") דן בית המשפט במקרה בו הבחין שטר במספר אנשים עומדים בסמוך לרכב וביניהם המערער, השטר ניגש למערער וביקש כי יציג תעודת זהות, המערער סירב, ציין את שמו ואמר כי יתקשר ל"עופר". לאחר שהשטר הזהירו כי אם לא יציג תעודה מזהה הוא יעוכב לתחנה המשיך המערער בסירובו. הוא המשיך בסירובו להזדהות באמצעות תעודה מזהה גם כאשר הגיעו שוטרים נוספים למקום.

בית המשפט המחוזי דחה טענות ב"כ המערער כי השוטרים פעלו בחוסר סמכות שעה שביקשו כי יזדהה בקובעו:

"הסניגור טען, כאמור, כי לא היתה כל עילה לכך שהשוטרים יבקשו ממרשו תעודת זהות.

כאן המקום להעמיד הן את המערער והן את בא כוחו על טעותם:

סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה, התשמ"ג - 1982 קובע לאמור:

"תושב שמלאו 16 שנים חייב לשאת עימו תמיד תעודת זהות ולהציגה בפני קצין משטרה בכיר, ראש ראשות מקומית, שטר או חייל במילוי תפקידם, כשידרשו זאת ממנו".

הנה כי כן, החוק מדבר על כך שכל תושב שמלאו 16 שנים חייב לשאת עימו תמיד תעודת זהות והוא חייב להציגה בפני שטר בעת מילוי תפקידו כדין, כשהוא נדרש לעשות כן. ודוק: החוק אינו דורש כי תהיה לשטר סיבה כלשהי לדרוש את הצגת תעודת הזהות. לפיכך, אין שחר לטענה כי לא הייתה כל עילה לשוטרים לדרוש מן המערער הצגת תעודת זהות."

"

לעניין סעיף 69 לחוק המעצרים נאמר בספרו של פרופ' י. קדמי, "סדר הדין בפלילים", חלק א' (2008) עמ' 15-16 סמכות העיכוב הקבועה בסעיף 69 "אינה נעוצה בקיומו של חשד שנעברה, או שעומדים לעבור עבירה אלא מהווה מעין "סמכות עזר" ליישום סמכות "חיפוש" כאמור בגוף הסעיף או סמכות לדרוש "הצגת מסמכים". ה"עיכוב" בהקשר זה נועד "לאפשר" את יישומה של סמכות הדרישה להצגת מסמכים....". מכאן כי גם עובדי מס הכנסה אליבא פרופ' קדמי רשאים לעכב אדם לצורך הצגת מסמכים. עוד נאמר כי העיכוב מתקיים בפועל עם עשיית שימוש בסמכות ה"עיון" הקבועה בסעיף 69 וכדוגמא שהובאה בפסיקה (ת"פ (חיפה) 156/03 (אבו סארה), אין שטר צריך להודיע לאזרח כי הינו מעוכב כאשר מבקש הצגת רשיונות.

גם בפסיקות נוספות שיצאו תחת ידם של בתי המשפט בערכאות השונות במהלך השנים האחרונות עולה כי הגישה השלטת הינה הלכת פס"ד למברטו ור' לעניין זה ת.פ (פתח תקווה) 16592-05-12 מדינת ישראל נ' הנאשם - שמעון אהרון, לא פורסם (09/09/2014), ת.פ (רמלה) 20826-09-09 - מדינת ישראל נ' שלום נחמן גיאר, לא פורסם

עמוד 15

(11/04/2013), ע"פ (מחוזי מרכז) 42637-06-12 - נתן כהן נ' מדינת ישראל, לא פורסם, (19/03/2013), ת.פ. (שלום ירושלים) 15711-11-10 - מדינת ישראל נ' בני מלכה, לא פורסם, (04/07/2012), ת.פ. 1581/06 (שלום נצרת) מדינת ישראל נ' סארה יוסף, לא פורסם (09/10/2007) וערעור הנאשם על הכרעת הדין שנדחה בע"פ (נצרת) 1280/07 - סארה יונס נ' מדינת ישראל, לא פורסם, (22/01/2008), ת.פ. (שלום באר-שבע) 1981/06 - מדינת ישראל - המחלקה לחקירת שוטרים נ' חכים עמית, לא פורסם, (30/10/2007), ת.פ. (פתח-תקוה) 2801/03 - מדינת ישראל נ' אבו כף סאבר, לא פורסם, (18/01/2005).

ההגנה הפנתה להחלטה בודדת הדנה בסיטואציה דומה למקרה שבפני בת.פ. 14037-03-09 (בימ"ש קריות) מדינת ישראל נ' יצחק ניסים (להלן: "פרשת ניסים"), לא פורסם (29/10/08). מעובדות המקרה עולה כי השוטר ביקש מהנאשם כי יזדהה בפניו בשל חשד לביצוע עבירה פלילית, הנאשם סירב להזדהות ואיים על השוטר ואיים על שתי שוטרות נוספות. בית המשפט קבע כי לא הוכח בפניו כי היה קיים במקרה זה חשד סביר כי הנאשם ביצע עבירה, חשד שבעטיו פנו השוטרים לנאשם. כמו כן בחן בית המשפט האם קמה לשוטר סמכות לדרוש הזדהות הנאשם על פי חוק החזקת תעודת זהות והצגתה וקובע כי עיכוב אדם לבירור זהותו ללא כל עילה שבדין פוגע בזכויותיו החוקתיות לחירות ופרטיות וכי "בעצם הצגת תעודת זהות בפני שוטר יש כדי להגביל את חופש התנועה ולחשוף מידע אישי על אדם". לגישתו של בית המשפט אין סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה מקנה סמכות לשוטר לפנות לכל אדם על פי רצונו בהעדר עילה על מנת לברר זהותו אלא מטיל חובה על האזרח לשאת תעודת זהות ולהציג בפני שוטר כשדורשו זאת ממנו וזאת להבדיל מחיקוקים כגון חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, תשס"ה - 2005 או פקודת המשטרה (נוסח חדש), תשל"א - 1971 המקנים סמכות מפורשת לבעלי תפקיד שונים.

בית המשפט מנמק החלטתו זו בכך שרשות מנהלית אינה יכולה לשאוב סמכותה מסמכות כללית שיכולה להתפרש כהסמכה לפעולתה אלא על הסמכה זו להיות ברורה, מפורטת ומפורשת, פרשנות רחבה של חוק החזקת תעודת זהות והצגתה תרוקן מתוכן את ההוראות הנוגעות לעיכוב בחוק המעצרים אשר באו להגביל כוחה של המשטרה ולקבוע תנאים לבדיקת זהותו של אדם. משנקבע כי עיכובו של הנאשם לא נערך כדין עומדת לנאשם הזכות להשתמש בכך סביר ומידתי על מנת להתנגד לעיכובו. בסופו של ההליך בית המשפט מזכה הנאשם מביצוע העבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

לאחר שעיינתי בראיות שהובאו בפני, בטיעוני הצדדים ובפסיקה הנוהגת אליה הפנו הצדדים סבורני כי הדין הינו עם המאשימה במקרה זה.

ראשית, ההלכה הנוהגת אשר נקבעה בבית המשפט העליון בפרשת למברטו הינה ברורה וחד משמעית. על פי הלכה זו בסמכות שוטר לפנות אזרח בבקשה כי יציג תעודת זהות בפניו וזאת מבלי שיתעורר חשד סביר לביצוע עבירה או כי תבוצע עבירה כתנאי לדרישת ההזדהות.

בית המשפט העליון נשען בהלכה זו על דבר המחוקק בחוק החזקת תעודת זהות והצגתה כי חובת האזרח להציג תעודת זהות בפני שוטר בעת דרישה וזאת מבלי שהמחוקק קבע כי סמכות השוטר לדרוש הצגת תעודת זהות מותנה בהקמת חשד סביר כי בוצעה או עומדים לבצע עבירה.

טיעון עיקרי בהחלטת בית המשפט בפרשת ניסים בקביעה כי הוראת ההזדהות היתה בלתי חוקית היה כי הלכת בית

המשפט העליון ניתנה טרם חקיקתם של חוקי יסוד המעגנים השמירה על כבוד האדם וחירותו אך במספר פסיקות של בתי המשפט השונים, החל בבית המשפט העליון בבג"ץ בן שבת ועובר בפסיקות בתי המשפט המחוזיים בפרשות רביבו, לוי ופרידמן, לא רק שפסיקות אלו ניתנו לאחר חקיקת חוקי היסוד השונים ופסקי הדין שניתנו לאורם אלא ששלושה מתוך פסקי הדין הנ"ל ניתנו לאחר פסק דינו של בית משפט השלום בקריות.

שנית, סבורני כי המקרה שבפני הינו דוגמא מתאימה לכך שדרישת קיומו של חשד סביר כתנאי הכרחי המקיים סמכות לשוטרי לדרוש מאזרח להזדהות בתעודת זהות מרוקן מתוכנו את הוראות סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה ותכלית חוק זה, וזאת במיוחד בכל האמור במגוון עבירות הנעברות ללא יכולת ממשית של אנשי אכיפת החוק להבחין בהן בלא קבלת פרטי האזרח. הדברים יפים לעבירות הפרת צו שיפוטי או הפרת הוראת קצין משטרה באשר העבירה מתבטאת בעצם ההמצאות של החשוד בזמן ובמקום הנתון תוך הפרת הוראות חוקיות ללא רכיבי התנהגות בולטים לעין כפי שניתן למצוא במקרים רבים בעבירות רכוש, אלימות, הפרת הסדר הציבורי וכד' המקימות חשד סביר. סיטואציה השכיחה לדאבוני במחוזותינו ושעליה בא סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה לענות נובע מתפקיד המשטרה באיתור ומעצר עבריינים הנמלטים מחקירה, מהופעה בבית המשפט ומהתייצבות למאסרם כחלק מתפקידה של המשטרה על פי סעיף 3 לפקודת המשטרה (נוסח חדש), תשל"א - 1971. פרשנות המנתקת בין חובת הצגת תעודת הזהות המוטלת על כתפי האזרח מסמכות השוטרי לדרוש הצגתה תשמוט את הקרקע מתחת ליכולת המשטרה בהבאת עבריינים לדין בעבירות כגון זו המיוחסת לנאשם שבפני והוצאתם לפועל של החלטות בית המשפט.

שלישית, אני סבור כי סמכות שוטרי לדרוש הזדהות מאזרח ללא קיומו של חשד סביר לביצוע עבירה משמעו ריקון מתוכן של הוראת העיכוב לצורך זיהוי בחוק המעצרים. סעיף 67 לחוק המעצרים קובע כי שוטרי רשאי לעכב אדם לצורך בירור זהותו רק לאחר שהיה לו יסוד להניח כי זה עבר או עומד לעבור עבירה. עם זאת סעיף 69 מחריג במפורש תנאי זה ומפנה לחקיקה ספציפית המסמיכה גופים שונים לדרוש הצגת מסמכים מן האזרח. משקבעתי כי אנשי משטרה נכנסים בגדר סעיף 69 לחוק המעצרים במסגרת סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה, מסדיר החוק עיכוב זה. כל זאת בלא שחוק המעצרים פוטר את השוטרי המעכב חשוד מכח חוק החזקת תעודת זהות והצגתה משאר הוראות חוק המעצרים החלים על עיכוב זה לרבות משך העיכוב, מקום העיכוב וכד'.

רביעית, סבורני כי הגם שיש בדרישת שוטרי להצגת תעודת זהות ללא חשד סביר לביצוע עבירה משום פגיעה בפרטיות הרי שאין אקט זה של דרישה להזדהות מצוי במדרג הגבוה של הפרת הזכות לפרטיות כפי שמוכרות מניסיון החיים ובשקילתה בנסיבות תיק זה אל מול אינטרס השמירה על בטחון הציבור, שלומו והיכולת לאכוף הוראות החוק לטובת רווחת הציבור גוברים אלה האחרונים על פי רוב. זאת לצד נסיבות חריגות בהן ניתן יהיה לגישתי לראות בעיכוב זה כנעדר סמכות אך מדובר בנסיבות חריגות כגון התעמרות שוטרי באזרח וסטייה חריגה מנורמות התנהגות אשר אינן מענייניו של המקרה שבפני.

חמישית, ולאחר שקבעתי הקביעות לעיל אציין לחילופין בלבד כי הגם שכלל יסוד המשפט המנהלי הינו כי הרשות המנהלית רשאית לפעול רק בתוך דל"ת אמות הסמכות שהוקנתה לה בחוק, נמצאנו למדים בשנים האחרונות כי בית המשפט העליון איזן בין זכות האזרח לפרטיות וזכויות יסוד חשובות נוספות ובין האינטרס הציבורי במניעת עבירות וחשיפתן ור' לעניין זה הלכת בן חיים אשר דנה בסמכות שוטרי לבצע חיפוש בהסכמה. במקרה זה נקבע בהחלטת בית המשפט העליון כי בסמכות המשטרה לערוך חיפוש בהסכמה תוך קביעת תנאים מוגדרים הבאים לאזן בין האינטרסים הנוגדים ובין העקרונות השונים וזאת הגם שאין הסמכות לערוך חיפוש בהסכמה מעוגנת בחוק כלשהו ואף לא "זכות" האזרח להסכים לחיפוש שכזה. קל וחומר לעניינינו כאשר אין חולק כי חובת האזרח להציג תעודת זהות מעוגנת בחוק.

לסיכום, סבורני כי סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה ביחד עם סעיף 69 לחוק המעצרים מקנים לשוטרי הסמכות לדרוש מאזרח הצגת תעודת זהות גם בלא שהתגבש אצלו חשד סביר לביצוע עבירה או כוונה לביצוע עבירה.

בד בבד עם קביעתי זו, סבורני כי גם לסמכות זו של השוטרי יש להציב גבולות ואלו באים לידי ביטוי באופן התנהגותו של השוטרי כלפי האזרח. היטיב לבטא גבולות סמכות השוטרי על פי סעיף 2 לעיל כב' השופט ירון מינטקביץ בת.פ (שלום ירושלים) 19753-11-11 - מדינת ישראל נ' לוקמאן עטון ואח', לא פורסם (13/03/2013):

"אכן, על פי הדין חובה על אזרח להציג לשוטרי תעודת זהות על פי דרישה ואין צורך לבסס חשד סביר כלפי אותו אדם (סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה, התשמ"ג-1982). זאת, בשונה מחיפוש, המחייב קיומו של יסוד סביר לחשד כלפי מושא החיפוש או את הסכמתו. עם זאת, סמכותו של שוטרי לבקש מאזרח תעודת זהות מקפלת בתוכה גם את חובתו לעשות כן באדיבות ובסבירות. הסמכות בודאי שאינה כוללת רשות לפנות לאזרח בצורה גסה, לצוות עליו להשליך ארצה סיגריה אותה הוא מעשן ולכנותו בכינויים מעליבים."

איזון זה מתבקש לגישתי לאחר חקיקתו של חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, מקנה מחד סמכות לשוטרי לדרוש הצגת תעודת זהות מאזרח גם ללא חשד סביר כי זה יבצע או יבצע עבירה וכך נשמר האינטרס הציבורי לשמירה על שלום הציבור ובטחונו ומאידך שומר על זכותו של האזרח לפרטיות וכבוד.

לאור קביעה זו ומשהוכח בפני כי השוטרי אביטבול פעל באופן מקצועי, אדיב ובסבירות (דו"ח הפעולה ת/1 הוגש בהסכמה ולא נטען אחרת במקרה זה), לא נדרשת במקרה שבפני הכרעה בהשלכות החוקיות שבעיכוב אזרח שלא כדין על קבילות הודעת נאשם בחקירתו במשטרה והשלכות עיכוב בלתי חוקי על קבילות ראייה שהושגה במסגרת עיכוב זה.

ג. באם קמה לשוטרי בחוק הזכות לדרוש הצגת תעודת זהות ולעכב החשוד האם עליו להודיע לאזרח ממנו נדרשת הצגת התעודה כי הינו מעוכב ואת סיבת העיכוב ?

באם ההכרעה בסוגיה זו הינה כי על השוטרי להודיע על העיכוב וסיבת העיכוב, מהן ההשלכות הראייתיות של התנהלות זו מצד המשטרה בתיק זה ?

בית המשפט המחוזי קבע בפרשת לוי כמצוטט לעיל :

"במקרה זה אין חובה על השוטרי להודיע לנהג כי הוא מעוכב, מאחר והעיכוב משתמע ממהות הבדיקה. הדברים נכונים במיוחד במקרה שלנו בו השוטרים לבשו מדי משטרה וניצבו ליד ניידת המשטרה. על כן, כל עוד השוטרים לא הודיעו למערער כי הוא משוחרר, מוטלת הייתה עליו חובה לציית להוראות השוטרים ולחכות במקום עד אשר יסיימו את הבדיקה."

גם פרופ' י. קדמי שותף לגישה כי בעצם פניית השוטרי אל האזרח בדרישה שייציג המסמכים (רישיונות, תעודת זהות על פי הקשר והסמכות החוקית) מוכנס האזרח לסטאטוס מעוכב, נאסר עליו לעזוב המקום וזאת ללא שהשוטרי יודיע על עיכוב האזרח :

"העיכוב על פי סעיף זה (סעיף 69 לחוק המעצרים - נ.מ.ל) "מתקיים" בפועל עם עשיית שימוש

בסמכות ה"חיפוש" או בסמכות ה"עיון" הקבועה בסעיף זה. " (על סדר הדין בפלילים, עמ' 16).

בת"פ (מחוזי חיפה) 156/03 מדינת ישראל נ' ג'מאל בן עבד אלרחים (29/6/2003) דן בית המשפט המחוזי (כב' השופט י. עמית) במקרה בו הורו השוטרים לנאשם לעצור לביקורת, הנאשם מסר את תעודת הזהות שלו לידי השוטר ונמלט בנסיעה מהמקום, תוך כדי מנוסתו פגע הנאשם בשוטר אחר וגרם לו חבלות חמורות. בית המשפט דחה טענות ההגנה לפיהן משלא הודיעו השוטרים לנאשם כי הינו מעוכב, לא ניתן להרשיעו בעבירה של התנגדות לעיכוב או מעצר.

בית המשפט קובע כי -

"לדידי, הנאשם היה ב"סטטוס" של מעוכב, כאשר נמלט מהשוטרים בצומת בצת, ולכן יש לראותו כמי שהתנגד לעיכוב כדין. לאחר מכן, הנאשם ניסה למנוע את עיכובו בצומת, שעה שהאיץ את מהירותו ועלה על אי התנועה ולכן יש לראותו כמי שהתכוון למנוע עיכוב כדין.

מכאן שהנאשם נכנס בגדרן של שתי החלופות.

וזו דרך הילוכנו: סעיף 66 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרים") מגדיר "עיכוב" מהו:

"בפרק זה, "עיכוב" - הגבלת חירותו של אדם לנוע באופן חופשי, בשל חשד שבוצעה עבירה או כדי למנוע ביצוע עבירה כאשר הגבלת החירות מסויגת מראש בזמן ובתכלית, הכל כאמור בפרק זה."

סעיף 67 לחוק המעצרים, קובע כי שוטר רשאי לעכב אדם כדי לברר זהותו ומענו או כדי לחקור אותו אם היה לו יסוד סביר לחשד כי אותו אדם עבר עבירה או עומד לעבור עבירה "העלולה לסכן את שלומו או בטחונו של אדם, או את שלום הציבור או את בטחון המדינה". כן רשאי שוטר לדרוש מאדם להילוות עמו לתחנת המשטרה או לזמנו לתחנת המשטרה למועד אחר שייקבע, אם יש יסוד סביר לחשד שעבר עבירה או יש הסתברות גבוהה שהוא עומד לעבור עבירה כאמור לעיל, ואם הזיהוי היה בלתי מספיק או שלא ניתן לחקור אותו במקום הימצאו.

וסעיף 69 לחוק המעצרים, שכותרתו "עיכוב לחיפוש ולבדיקת מסמכים" קובע כלהלן :

"הוקנתה בחיקוק הסמכות לחפש במקום, בכליו או על גופו של אדם, או הסמכות לדרוש מאדם הצגת מסמכים, רשאי בעל הסמכות לעכב אדם או כלי רכב כדי לאפשר את החיפוש או העיון במסמכים, וכן רשאי הוא לדרוש מהאדם למסור את שמו ומענו" (הדגשה שלי - י.ע.) .

הוראה זו, עניינה במצב דברים בו אנו נתקלים מעשה שגרה מדי יום ביומו.

פלוני מתבקש על ידי שוטר לעצור על מנת להציג את רשיון הנהיגה שלו. את מקור הסמכות של השוטר לדרוש הצגת המסמכים - רשיון רכב, רשיון נהיגה ותעודת ביטוח חובה - ניתן לעגן, בין היתר, בתקנה 9 (ב) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961 הקובעת כלהלן:

"הנוהג ברכב או אדם שיש לו שליטה על הרכב ונמצא בקרבתו יציג כל רשיון או תעודה

אחרת, כאמור בתקנת משנה (א), לכל אדם שהורשה לכך על-ידי הרשות או לכל שוטר או לבוחן הנושא עמו תעודת בוחן, לפי דרישתם. לא היה בידי נהג הרכב להציג אותה שעה אחת התעודות האמורות, יציג אותה בעצמו, תוך חמישה ימים, במקום שנקבע על ידם".

החובה להציג מסמכים לדרישת שוטר, היא בנוסף לחובה הכללית המוטלת על כל עובר דרך, לציית להוראות שוטר, כאמור בתקנה 23 לתקנות התעבורה.

ודוק: להבדיל מסמכות העיכוב בסעיף 67 לחוק המעצרים, העיכוב לשם הצגת מסמכים לא דורש כי לשוטר יהא יסוד סביר לחשד כי נעברה עבירה. הצגת המסמכים נועדה, בין היתר, לאפשר לשוטר לבחון אם נעברה עבירה, כגון נהיגה ללא רשיון או ללא ביטוח. כמו כן, אין השוטר נדרש לומר לכל נהג שעוצר בצד הדרך לבדיקת רשיונות "אתה מעוכב" או אמירה כגון דא, באשר העיכוב משתמע ממהות הבדיקה. במיוחד נכונים הדברים, מקום בו השוטר לבוש מדיום וניצב ליד נידת משטרה.

מכאן, שכאשר נהג נדרש על ידי שוטר לעצור בצד הדרך ולהציג רשיונות ותעודת ביטוח חובה, עליו לציית להוראת השוטר. כל עוד השוטר לא מודיע לנהג כי לא הסתיימה בדיקת הרשיונות, שהיא בדיקה שגרתית הנוגעת במקומותינו, רואים את הנהג כ"מעוכב" מכוח סעיף 69 לחוק המעצרים. בהקשר זה, ראה סעיפים 73-74 לגבי משך העיכוב המותר, וחובת השוטר לערוך דו"ח עיכוב, מקום בו עוכב אדם לפרק זמן של למעלה מעשרים דקות."

משקבעתי כי קמה לשוטר סמכות עיכוב לצורך דרישה להצגת תעודת זהות על ידי האזרח על פי סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה וסעיף 69 לחוק המעצרים, אין השוטר מחויב כאמור, וכפי שנקבע לעניין הצגת רשיונות נהיגה, להודיע לאזרח כי הינו מעוכב ואת סיבת העיכוב וכי האזרח נכנס לסטאטוס מעוכב עם פניית השוטר אל האזרח בדרישה כי זה יציג תעודת זהות. הדברים בוודאי יפים למצב בו השוטר מזוהה באמצעות מדיום ותעודת מינוי משטרתית באופן שלא מתקבל עלך הדעת כי קיים ספק בתפקידו כשוטר.

מן הכלל אל הפרט :

משקבעתי סמכות השוטר לדרוש הצגת תעודת זהות מאזרח גם ללא קיום חשד סביר כי בוצעה עבירה או תבוצע עבירה, עולה כי השוטר אביטבול פעל כדין כאשר ביקש מהנאשם להזדהות. לא מצאתי במקרה זה כי השוטרים הפועלים פעלו בנסיבות קיצוניות של התעמרות כלשהי באזרח אשר עשויות במצבים קיצוניים כחלק מהאיזון העדין בין הערכים המוגנים במקרה זה להטיל ספק בסמכות השוטר לדרוש מאזרח הצגת תעודת זהות ללא שקם חשד סביר שבוצעה או תבוצע עבירה.

משקבעתי כי עם פניית השוטר לאזרח בדרישה כי יציג בפניו תעודת זהות מוכנס האזרח לסטאטוס מעוכב גם ללא שציין זאת השוטר בפניו, עולה כי השוטר אביטבול פעל כשורה כאשר המשיך לערוך הברור אחר פרטי הנאשם במקום האירוע באמצעות עריכת שיחת הטלפון עם אמו של הנאשם לאחר שהנאשם לא ידע למסור או להציג פרטים מזהים כלשהם בפניו.

מכאן אני קובע כי פעולתו של השוטר בפנייה לנאשם לצורך הצגת תעודת זהות ועיכובו באופן שבוצע נעשה כדין.

משקבעתי כי לא נפלו פגמים באופן גביית עדותו של הנאשם במשטרה וכי הנאשם הועמד על זכויותיו ויותר עליהן באופן ברור, ממשי ומודע, אני מקבל את הודעת הנאשם במשטרה ת/2 כראיה קבילה.

ראיות הצדדים :

מדו"ח השוטר אביטבול אשר הוגש בהסכמה עולה כי בעת פעילות יס"מ דרש מהנאשם להציג תעודת זהות. הנאשם מסר כי אינו יודע מס' תעודת הזהות ואין בידו תעודת זהות ולצורך כך שוחח השוטר אביטבול בטלפון עם אמו של הנאשם, קיבל פרטיו של הנאשם ועיכבו לתחנת המשטרה לאור החשד כי ביצע עבירת הפרת הוראה חוקית.

עוד הוגש כראיה פרוטוקול בית המשפט בו נקבעה ההוראה החוקית אשר הופרה.

הלכה למעשה, בקבלי את שתי הראיות לעיל כמהימנות ובקובעי כי השוטר אביטבול פעל כשורה במהלך פעילותו המשטרתית בתיק זה, יש בראיות אלו כדי לבסס אשמתו של הנאשם מעבר לכל ספק סביר.

לאחר שקבעתי כי יש לקבל עדות הנאשם במשטרה ת/2 כקבילה ולאחר שעיינתי בהודעה זו, עולה כי הנאשם מודה בפה מלא בביצוע עבירת הפרת ההוראה החוקית ואף מוסיף ומסביר כי לאחר שראה את השוטרים עוברים ברחוב בשעת חשיכה פנה לבית חברו על מנת להסתתר מהשוטרים ויצא שוב מבית חברו על מנת שזה יסיעו לביתו מתוך תקווה כי לא ייתפס בידי השוטרים בשעה שהינו מפר מעצר הבית.

הודאה זו של הנאשם אך מחזקת ראיות התביעה האחרות.

במסגרת פרשת ההגנה בחר הנאשם שלא להעיד במשפטו.

סעיף 162 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 קובע -

"(א) הימנעות הנאשם מהעיד עשויה לשמש חיזוק למשקל הראיות של התביעה וכן סיוע לראיות התביעה במקום שדרוש להן סיוע, אך לא תשמש סיוע לצורך סעיף 11 לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955 או לצורך סעיף 20(ד) לחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות."

הנאשם בחר שלא להעיד במשפטו, לא לתמוך בטענותיו העובדתיות בגין היעדר ויתור על זכותו להיוועץ בסניגור טרם חקירתו ולא העלה כל טענה כנגד עיכובו. נוכח הודאתו המלאה של הנאשם בחקירתו במשטרה ת/2 והימנעותו ממתן עדות במשפטו מצאתי בהימנעות זו חיזוק לראיות התביעה אשר הינן כאמור מוצקות מלכתחילה.

סוף דבר

לאור האמור לעיל אני מוצא כי התביעה הוכיחה מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם ביצע העבירה המיוחסת לו בכתב האישום ומרשיעו בדין.

ניתנה והודעה היום ז' סיוון תשע"ה, 25/05/2015 במעמד הנוכחים.

החלטה

נדחה למתן גזר דין ליום 17.6.15 שעה 08:30.

הנאשם יובא לדין באמצעות שב"ס.

ניתנה והודעה היום ז' סיוון תשע"ה, 25/05/2015 במעמד הנוכחים.